Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՈՍՔ ԸՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՈՆԻ ԱՌԻԹՈՎ

Որ զմահ ոչ գիտէ՝ երկնչի ի մահուանէ,
իսկ որ գիտէ զմահ, ոչ երկնչի ի նմանէ

(Եղիշէ):

Գերաշնորհ, հոգեշնորհ, արժանապատիվ հայրեր,
Հարգարժան ռեկտոր, հարգելի դասախոսներ,
Սիրելի ուսանողներ:

Ոսկեբերբառ Եղիշեի այս միտքն ենք ընտրել բնաբան Մեր խոսքին այսօր, երբ ուրախ եւ քաջալեր հոգով նշում ենք Վարդանանց՝ Քրիստոսի հազար երեսունվեց սուրբ վկաների տոնը: Չկա առավել նվիրական հիշատակ, որն այդչափ խանդավառի, ջերմացնի ու լուսավորի մեր հայ-քրիստոնյա ինքնությունը, որքան Վարդանանց տոնը: Ասում ենք «Վարդանանք», եւ հավատքն ու հայրենիքի պատկերը միահյուսված պայծառանում են մեր հոգիներում: Վարդանանց ոգին զարմանալի դյուրությամբ մեզ դարձնում է անվարան ու արի: Սուրբ Վարդանանց հետ յուրաքանչյուր հայորդի առանց երկմտանքի իր հոգում հավաստում եւ հանձն է առնում աննկուն մնալ վասն հավատքի եւ վասն հայրենյաց մարտահրավերների առջեւ: Սուրբ Վարդանանց հետ մեր հոգին լցվում է վստահությամբ, մեր կյանքը՝ լավատեսությամբ, եւ մենք հստակ տեսնում ենք ով ենք եւ դեպի ուր է մեր ճանապարհը:

Այսօր վերստին տոնի խորհրդով մենք ունկնդիր ենք Եղիշե մեծ պատմիչին, որ բոլոր դարերի համար բացահայտում է Վարդանանց սիրանքի ու Վարդանանց հաղթանակի ակունքն ու իմաստը, գրելով՝ «Ով չգիտե ինչ է մահը վախենում է նրանից, իսկ ով գիտե մահը, նրանից չի վախենում»: Վարդանանց՝ Քրիստոսին ճանաչողների եւ ամբողջ սրտով ընդունողների համար մահը հոգին կորցնելն էր, մահը ուրանալն էր Քրիստոսին, Ով հավիտենական կյանք է պարգեւել մեզ եւ Ում անվանը ծունր պիտի դնեն բոլոր երկնայինները եւ երկրայինները (հմմտ. Փիլ. Բ. 10): Մեր հայրերը ընդդիմանալով պարսից գերազանցող ուժին եւ մահվան գնալով՝ մահը չէ, որ ընտրեցին, այլ՝ կյանքը, որ ունենք Քրիստոսով: Նրանք ռազմի դաշտ ելան պաշտպանելու իրենց հավատքը, դպրությունը, հայրենի սրբությունները, սրբազան հիշատակները, այն ամենը, ինչ «հայրենիք» ենք կոչում: Վարդանանց օրերին Հայաստանը կորցրել էր պետական անկախությունը, երկիրը բաժանված էր, բայց Հայաստան էր. Հայաստան էր մեկ ու միասնական լեզվով, գիր ու դպրությամբ, հավատքով, որ ազատ է պահում ազգի հոգին եւ զորացնում առ Աստված հույսով ու ապավինությամբ: Դատերազմ չէին ուզում մեր հայրերը եւ ամեն ջանք գործադրեցին պարսից հզոր տիրակալին հավատափոխության ծրագրից դարհամոզելու համար, քանզի գիտեին, որ իրենք Քրիստոսին չեն ուրանալու: Ամեն նեղության դիմացել էին՝ հալածանքներին, հարկերի ծանրությա-

նը, պաշտոնազրկմանը, բայց ընդդիմացան հավատափոխության պարտադրանքին: Ընդդիմացան անվարան, քանզի քրիստոնեությունն ունեին ոչ իբրեւ հանդերձ, այլ՝ իբրեւ մաշկի գույն: Ընդդիմացան վստահությամբ, որ Քրիստոսի հետ պիտի ապրի ու կյանք ունենա հայ ժողովուրդը: Ավարայրում կանգնած էր Սահակ-Մեսրոպյան դպրոցի անդրանիկ սերունդը: Աշխարհական, թե հոգեւորական չերկնչեցին մահից, քանզի գիտեին մահն իմացյալ եւ մարտնչում էին փրկելու համար հայոց ապագան, ազգի հավիտենական կյանքը: Մահվան գնալով հաղթեցին մահին, վանեցին թշնամուն, որ չկարողանա հայ կյանքից դուրս մղել Աստծուն, Սուրբ Եկեղեցին, առաքինազարդ հոգու զորությունը:

Այսօր մեր առջեւ հառնում են Վարդանանց պայծառ ու սիրելի կերպարները, առաքինության զորագլուխ Սուրբ Վարդանը: Նրանցից ոմանք ընկան մարտի դաշտում, ոմանք տարիներ անց հայրենիք վերադարձան բանտարգելության գերությունից: Անտեսելով փառք, բարօրություն, ապահովություն՝ նրանք մերժեցին իրենց պարտադրվող կեղծիքը եւ պաշտպանեցին մեր ժողովրդի՝ իր հավատքով, հայրենի արժեքներով, ազատ կյանքով ապրելու իրավունքը: Նրանք հաղթեցին, քանզի գիտեին, որ Աստծո հույսով իրենցից հետո 500, 1000, 1600 տարի անց ու միշտ հայ ժողովուրդը քրիստոնյա է լինելու:

1600-ամյա հեռավորությունից այսօր Վարդանանց սուրբ հիշատակի առջեւ Մեր աղոթքն է, որ հավատքի եւ հայրենյաց սիրո նրանց օրինակը ապրի մեր կյանքում եւ զորացնի մեզ մեր ժամանակի դժվարությունների ու հոգսերի մեջ, վճռելու մեր առջեւ հառնող խնդիրներն ու հրամայականները եւ իրագործելու մեր տեսիլքներն ու նպատակները: Այսօր չկա հավատքն ուրանալու պարտադրանք, սակայն հավատքը կարող է նահանջել անտարբերության, հայրենյաց ժառանգության հանդեպ նվազ նախանձախնդրության հետեւանքով: Վարդանանց ոգին պիտի օգնի մեզ կյանքի բոլոր պարագաներում, փորձություններին ու դժվարություններին հանդիման պահպանելու ուղղամիտ, արդար ու ազնիվ դիրքորոշումը, մարդասեր հոգին, ազգին եւ Հայրենիքին ծառայելու նվիրումն ու նախանձախնդրությունը եւ անվարան հույսը առ Աստված, որով միշտ կգտնենք ճշմարիտ ուղիները եւ օրհնյալ հանգրվանները մեր կյանքի:

Սիրելիներ, այսօր Մեզ համար մեծ ուրախություն է տեսնել, որ Վարդանանց հիշատակը ոգեկոչելու համար ճեմարանականների հետ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում համախմբվել են Երեւանի պետական համալսարանի ուսանողները՝ ռեկտորի եւ դասախոսների առաջնորդությամբ: Մեր գնահատանքն ենք բերում Ձեզ, գերաշնորհ Սրբազան, մեծարգո տիար Սիմոնյան, հարգարժան դասախոսներ, հիշատակի այս տոնը ուսանողության հետ կազմակերպելու համար, որով ճեմարանի նորակառույց այս հարկի ներքո թեւածում է Վարդանանց քաջարի եւ անմահ հոգին:

Մեր հայցն է, որ Տերը զորացնի Հայրենի մեր երկիրը, պահպանի մեր ժողովրդին խաղաղ ու անվրդով, պայծառ պահի մեր Սուրբ Եկեղեցին, մեր կրթօջախների առաքելությունը, շնորհազարդի ձեր միտքն ու հոգին, սիրելի ուսանողներ, որ լավագույն պատրաստությամբ, մաքուր հավատքով, Հայրենիքի հանդեպ սիրով ու նախանձախնդրությամբ ձեր նվիրումն ու ջանքերը բերեք հայրենական կյանքի բոլոր ասպարեզներում: Ձեզ հետ, ձեր կյանքով Վարդանանց հավատավոր ու հայրենասեր հոգին պիտի շարունակի ապրել եւ փոխանցվել սերունդներին, որպեսզի Ավարայրի դաշտից Վարդանի ձայնը միշտ ազդարարի հայոց

հոգիներին՝ «թերահավատությունը մենք վաղուց ենք մերժել մեզանից»: Մեր մաղթանքն է ձեզ, սիրելի ճեմարանականներ, որ պատրաստվեք իբրեւ առատ հունձքի արժանի մշակներ եւ շուտով համալրելով եկեղեցականաց ուիտրյալ դասը, հովվեք Տիրոջ ժողովրդին: Դարտք ունենք առաջնորդել աշխարհասփյուռ մեր զավակներին դեպի հավատքով ու հայրենյաց սիրով ոռոգյալ հարենի ափեր, ուր չեն վախենում մահից, քանզի գիտեն ինչ է մահը եւ ինչ է կյանքը: Թող մեզ համար բարեխոս լինեն Սուրբ Վարդանանք, որ դասակից են երկնային զորաց «անանցանելի ուրախության եւ անդրդում միսիթարության մեջ»:

Սիրելիներ, այսօր անվանակոչության օրն է բոլոր նրանց, ովքեր անվանակից սուրբ չունեն: Վարդանանց պանծալի փոնի առիթով Հայրապետական Մեր օրհնությունն ենք բերում եւ շնորհավորում Մեր բոլոր զավակներին, ում անվանակոչության օրն է այսօր:

Շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ մեզ եւ ընդ ամենեսեան. ամէն: